

УДК 94 (477) "1750-1760"

Сухомлин О.Д.

**КОНФЛІКТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПОВСЯКДЕННОЇ ВЗАЄМОДІЇ
НАСЕЛЕННЯ СЛОБОДИ СОКІЛЬСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКИХ
ВІЙСЬКОВИХ (1750-1760-ті рр.)**

Розглянуто конфліктну складову повсякденної взаємодії населення слободи Самарської паланки Сокільської та російських військових.

Ключові слова: Сокільська, конфлікт, Сокільський редут, Самарська паланка.

Рассмотрена конфликтная составляющая повсдневного взаимодействия населения слободы Самарской паланки Сокольской и русских военных.

Ключевые слова: Сокольская, конфликт, Сокольский редут, Самарская паланка.

This thesis is about conflicts as element of relations between Sokils'ka's people and Russian soldiers.

Key words: Sokils'ka, conflict, Sokil redoubt, Samars'ka palanka.

Проблеми історії повсякдення та мікроісторії запорозького козацтва на сьогодні є мало розробленими. Залишаються малодослідженими внутрішньопаланкове та слобідське життя. Проте саме вивчення окремих поселень дає змогу виявити факти, які раніше не привертали увагу дослідників, місце локальних спільнот в історичних процесах. Мікроісторичні сюжети дають матеріал для широкого спектру досліджень. Вельми цікавим з точки зору методології мікроісторичних досліджень конфліктної взаємодії є стаття Ю. Волошина, де детально розглянуто конфлікти в Полтаві другої половини XVIII ст.

Ґрунтовне вивчення історії окремих слобод Вольностей Запорозьких тільки починається. З останніх напрацювань можна назвати роботи О. А. Репана, присвячену Одимківці та взаєминам її мешканців з російськими солдатами, В. С. Старостіна, де розглядається міська структура Самарчика, та Н. В. Ченцової про населення Половиці [4, с. 167; 11, с. 121, 123; 5; 14; 18; 19].

Суспільство не може існувати без зіткнень інтересів окремих індивідів, і саме конфлікти дозволяють побачити життя «простих людей», їх позиції та наміри [5, с. 219]. Досліджуючи конфлікти населення запорозьких слобод з російськими військовими, маємо змогу скласти уявлення про їх взаємини, світогляд, особливості повсякдення. Треба усвідомлювати, що в джерелах відбиваються переважно конфлікти, але у зіткненні представників різних юрисдикцій можна побачити й інші складові їх повсякденної взаємодії. Конфлікт вимагає критичного ставлення, оскільки кожна з сторін намагається довести свою правоту.

Розглянемо взаємодію населення слободи Самарської паланки Сокілької та російських військових, що служили у залогах Кодацького та Сокільського редутів. Нам вдалося відшукати інформацію про два конфлікти, які трапилися у 1756 та 1763 рр. Розвідка спирається на справи фондів 51 (Генеральна військова канцелярія), 59 (Київська губернська канцелярія) та 229 (Архів Коша Нової Запорозької Січі) ЦДІА України у м. Києві [3; 6; 7; 8; 9; 15, 16; 17].

Слобода Сокільська (інші назви – Сокільський редут, Сокільна) виникла у 1739 р., коли поблизу російського форпосту – Сокільського редуту оселився козак Китайгородської сотні Андрій Гордиченко [21, с. 1713-1714]. Це була стихійна народна колонізація, пов'язана із воєнним часом. За даними документальних та картографічних джерел слобода чітко локалізується на сучасній території природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» [19].

У 1741 р. землю між річками Сокілкою та Сомівкою, де розташовувалася слобода, купив бригадир Данило Апачинін, попередньою власницею цих ґрунтів була переволочанська жителька Варвара Федориха, яка успадкувала їх від дядька. На момент здійснення купчої там вже було орне поле. В 1730-х – на початку 1740-х рр. такі поселення виникають і біля інших центрів російської військової присутності – редутів Біркутського¹ (Ревунівка) та Романівського (Данилівка), які розташовувалися вище за течією Дніпра. Найбільші поселення виникають при Старосамарському та Усть-Самарському ретраншементам. Кіш вимагав виведення цих поселень за межі Вольностей, проте це прохання так і не було виконане. Вихідцям з Правобережжя та Лівобережжя дозволялося селитися поблизу російських укріплень, «під гарматним прикриттям», задля забезпечення гарнізонів продовольством та усім необхідним [21, с. 1713-1714, 1365, 1386]. На сьогодні не маємо точних даних щодо підпорядкування Сокільської у 1740-х рр. та її переходу під юрисдикцію Війська Запорозького Низового, але до середини 1750-х вона разом з Данилівкою та Ревунівкою вона була приписана до Самарської паланки.

У 1742 р. поселення налічувало дві родини вихідців з Полтавського полку. У 1756 р. у селі Сокільський редут мешкало 26 переселенців, з яких найбільше походило з Полтавського полку, та одружені запорозькі козаки. Пізніше, на кінець 1750-х, слобода нараховувала 32 посполитих двори, а в 1760-х – в ній було оподатковано 47 дворів, що у яких налічувалося 50 хат [15, арк. 3, 26зв.; 3, арк. 123].

Так, у квітні 1756 р. кошовий отаман Г. Федоров доповідав у Київську губернську канцелярію, що комендант Кодацького редуту поручик С. Серков «в проездах своїх, приехавши в село Сокольскую необично пьян», відшмагав канчуками місцевих мешканців – Андрія Мандрику та Митлаша. В той час солдати з команди поручика схопили дружину Митлаша та погнали на конях в степ. Шмагаючи жителів слободи, Серков сказав, що нібито «не кошовий вам

¹ Поселення поблизу оз. Біркут, де у 1736 р. було споруджено Біркутський ретраншемент (з 1740-х рр. – редут) - село Полтавського полку Біркут – існувало ще до російсько-турецької війни 1735-1739 рр. [1, с. 53]. На 1744 р. при Біркутському редуті осіла велика кількість козаків та посполитих з Лівобережної та Правобережної України [21, с. 1386].

пан, но мы теперь». Мешканці, за висловом кошового, «яко простие люди», повірили йому, та кинулися тікати. Рятуючись від побоїв з боку солдатів та поручика, вони навіть кидалися в воду та бігли ховатися серед кучугурів. Кошовий скаржитья, що перелякані мешканці тепер майже не виходять вдень на вулицю, багато з них досі переховуються, і вимагає покарати поручика за образу честі Війська [6, арк. 2-2 зв., 6]. Очевидно, подібні випадки не були поодинокими.

Невідомо, чи були вжиті якісь заходи для покарання Серкова, але він і надалі служив у Кодацькому редуті. Поручик відзначився багатьма зловживаннями. Зокрема, у 1755 р. він вимагав нічим не регламентовану платню з подорожніх, що проїжджали повз Кодацький редут, а коли ті відмовлялися – з допомогою свого гарнізону силоміць забирав частину речей. І це при тому, що Кодацький редут мав гарантувати безпеку Кодацького перевозу з лівого берега Дніпра [7; 17, арк. 26; 14, с. 95; 13, с. 15; 21, с. 1326]. Враховуючи, що на поручика Серкова подали скаргу мешканці Самарчика, а відстань між Кодацьким редутом та Сокільською перевищує 15 верст, то ареал його зловживань становить доволі велику територію. Реакція мешканців Сокільської – переляк і втеча – майже точно повторює події 1751 р. у слободі Данилівці. Тоді осавул Кодацької паланки здійснив збройний наїзд на Данилівку задля переведення її у підданство Війська Запорозького, що й було зроблено [6, арк. 2; 3, арк. 123; 10, с. 417, 415].

Набагато детальніше відбився в документах конфлікт мешканців слободи Сокільської та капрала Сокільського редуту Івана Яковлева у березні 1763 р. (див.: *Додаток №1*). Яковлев подав скаргу, в якій зазначав, що 24 березня на невідступне прохання пішов разом із кількома драгунами своєї команди в гості до місцевого мешканця Степана Муштапи. Гостинний господар частував їх горілкою. Але коли вони прийшли, в хаті вже був якийсь запорожець, що почав ображати капрала. Тоді капрал наказав своїм драгунам «с честію» вивести його з хати. А коли через дві години капрал сам вийшов на двір, на нього зненацька напали і почали бити четверо запорожців, серед яких були його недавній образник, та місцевий мешканець Іван Коляда. Коли на галас капрала з хати вибігли драгуни, то їх теж почали бити, і нібито відібрали гроші та пас. Але врешті капрал та драгуни перемогли в бійці й затримали Івана Коляду, щоб відвести його до редуту й допитати. Проте біля самого редуту на них знову напали ті самі козаки і відбили Коляду. Капрал скаржився, що в бійці йому нібито проломили голову, і від отриманих побоїв він «разболілся смертно». Також капрал зазначає, що перед цим по такому самому невідступному запрошенню був в гостях в іншого мешканця – Самійла Заредутного, і чув його розмову з військовим довбишем, що також був у нього в гостях. І нібито Заредутний скаржився на військових та вихвалявся розорити редут. Саме на похвалки Заредутного Яковлев звертав найбільшу увагу [8, арк. 2-2 зв., 13].

Кіш наказав Самарському полковнику Сидору Нещадиму провести розслідування. У квітні в слободу Сокільську були відправлені паланковий

старшина Тимофій Богданов та від російської сторони – офіцер Старосамарського ретраншементу Яків Страхін. Проведене розслідування показало, що капрал вигадав історію з побиттям, щоби приховати інший конфлікт (див.: *Додаток №2*). Так, мешканці слободи свідчать, що Яковлев разом зі своїми драгунами здійснили нічний набіг на хату Степана Муштупи, але корені цього конфлікту глибші, і капрала ніхто з жителів не ображав. Яковлев дійсно був в гостях у Муштупи на його запрошення, але перед цим він відвідав шинок, де «при напое» вкрав в іншого мешканця – Петра Штовханенка – кожух, та приніс його в хату Муштупи. Коли він ішов від Муштупи в редут із кожухом, Штовханенко з Колядою намагався повернути своє майно, а драгуни, захищаючи свого командира, побили їх. Військовий довбиш, який тоді був у Сокільській, зафіксував побої козаків. Це обурило капрала, він з драгунами захопив Коляду з дружиною та тещу Муштупи й ув'язнив їх в редуті, а вночі вони здійснили збройний напад на хату Муштупи. Крім Степана Муштупи, вони побили його сина та поранили списом дружину, вибили двері, 4 вікна, та подряпали списками стіну. Крім того, вони винесли з собою різне майно. Полковник зазначає, що ніхто з обивателів не бив капрала та не похвалявся розоряти редут, а кожух і досі знаходиться у нього в редуті [8, арк. 6-6 зв., 10-10 зв.].

Тобто, бачимо побутовий конфлікт – крадіжку кожуха, – що переріс у гучне звинувачення капрала про наміри мешканців розорити редут. Невідомо, чи справді такі слова про розорення редуту були почуті капралом у гостях, чи приписані ним для свого виправдання, але їх наявність дозволяє припустити існування подібних думок серед населення, або, принаймні, можливість існування таких думок. Бо кожна чутка має якесь підґрунтя в реальному житті.

Не можна робити широкі узагальнення, маючи в розпорядженні інформацію всього лише про два конфлікти. Але, порівнюючи розглянуті конфліктні ситуації, можна виділити їх спільні деталі – в обох випадках бачимо вживання алкоголю та кривди жінок. Ситуації є різноплановими, оскільки в першому випадку конфлікт постає як окремий епізод, і його рушієм було самоствердження поручика Серкова, то в другому випадку маємо кілька епізодів конфліктної взаємодії, поштовхом до яких була звичайна крадіжка. Треба наголосити на різному сприйнятті російських військових мешканцями слободи у 1756 та 1763 рр. Тут часовий фактор (пройшло 7 років) не є вирішальним, хоча його не можна повністю відкидати. Більш вірогідним є пояснення, що офіцер (поручик) з командою сприймалися обивателями серйозніше, ніж капрал. Крім того, велике значення мав фактор тривалого проживання капрала Яковлева поряд з мешканцями слободи, на відміну від епізодичних наїздів Серкова.

Не можна забувати і про динамічність змін населення у запорозьких слободах, що також впливало на сприйняття військових. Так, потерпілий у конфлікті 1756 р. Митлаш, якого разом з козаком Андрієм Мандрикою Серков відшмагав канчуком, оселився у Сокільській у 1750-х рр., у 1769 р. інший Митлаш – Семен, можливо, його син – переселився у с. Курилівку, центральне поселення Протовчанської паланки [2, с. 287; 16, арк. 9 зв.]. А А. Мандрика у

1761 р. вже мешкав на власному зимівнику [12, арк. 433 зв.]. Учасник конфлікту 1763 р. одружений козак Степан Муштупа і на 1771 р. продовжував жити у Сокільській, в той час як Семен Заредутний ще до 1770 р. переселився в с. Кам'янку Самарської паланки [9, арк. 285 зв., 2]. Тобто, населення не було сталим, і відповідно, відношення до військових ніяк не могло бути незмінним. Вивчення мобільності населення слободи Сокільської, і зокрема, учасників конфліктів, дозволяє глибше розглянути саму взаємодію і є важливим для вивчення слобідського життя загалом.

Важливим є те, що документи про конфлікт 1763 р. фіксують і неконфліктні повсякденні взаємини російських військових та мешканців слободи, наприклад, спільний відпочинок в шинку, спілкування в гостях. На тлі цього джерелом конфлікту стає крадіжка – неординарний випадок, і це дає підстави стверджувати про побутування сусідських повсякденних взаємин. Такі деталі, як крадіжка кожуха, «напой» у шинку, кривдження жінок надають конфліктові побутового характеру. Помірні «ссоры» цілком вписуються у сусідські взаємини підтверджують їх сусідський характер. Отже, російських військових не сприймали як ворогів, скоріше їх сприймали як «інших», і загострені відносини не було правилом. Також цей конфлікт показує наявність двох спільнот у локальній (тобто, територіальній) спільноті – козацько-посполитої та російських військових і яскраво виявляє їх самосвідомість.

Повсякденна взаємодія у контексті мікроісторії є перспективним напрямком досліджень, її вивчення дозволяє побачити локальну спільноту зсередини. Крім основної інформації, що стосується безпосередньо взаємин, уявлень про цінності, пояснень подій їх учасниками, такі документи можуть містити унікальні дані для вивчення інших сторін життя слобод (наприклад, згадка про точне розташування слободи Сокільської відносно однойменного редуту, див.: *Додаток №1*). Для продовження досліджень необхідна подальша евристична робота.

Бібліографічні посилання:

1. Архів Коша Нової Запорозької Січі: Корпус документів 1734-1775. – Т. 1. – К., 1998. – 696 с.
2. Архів Коша Нової Запорозької Січі: Корпус документів 1734-1775. – Т. 3. – К., 2003. – 952 с.
3. Ведомость про залинейные поселения. 1762 г.// Центральный державный историчный архив України у м. Києві (далі - ЦДІАК). - Ф. 51. Генеральна військова канцелярія. – Оп. 3. – Спр. 13796. – 123 арк.
4. Верменич, Я. В. Локальна історія як науковий напрям: традиції та інновації / Я. В. Верменич. – К., 2012. – 284 с.
5. Волошин, Ю. Конфлікти в Полтаві другої половини XVIII ст.: зміст, характер, мова / Ю. Волошин // Соціум. Альманах соціальної історії. Вип. 9. – К., 2010. – С. 219-238.
6. Дело об избиении казаков с. Сокольское, находящимся при казацком редуте, поручиком ландмилицких полков Серковым. 1756 г.// ЦДІАК. – Ф. 59. Київська губерньська канцелярія. – Оп. 1. – Спр. 2899. – 6 арк.

7. Дело об отправке в канцелярию монаха Виноградского скита Киприана, задержаного на Кайдацком редуте за неимением паспорта. 1756 г.// ЦДІАК. – Ф. 59. – Оп. 1. – Спр. 2804. – 6 арк.
8. Дѣло о прыключенномъ состоящему в Сокольской редутѣ трехсотной команды Рязкого полку капралу Ивану Яковлеву і товарищамъ его от тамошних жителей Ивана Куделѣ с товарищи бой и ругателства. Завелось 1763 году, апреля 22 дня.// Державний архів Дніпропетровської області (далі – ДАДО). – Ф. 229. Архів Коша Нової Запорозької Січі (мікрофільми). - Оп. 1. – Спр. 150. – 13 арк.
9. Дѣло по ревизиямъ, в Протовчанскомъ и Орѣлскомъ вѣдомствахъ в 1770-м году сочиненимъ. Тут же и принадлежашіе за людей вѣдомствъ Кодацкого и Самарского.// ДАДО. – Ф. 229. - Оп. 1. – Спр. 279. – 242 арк.
10. Кузик, Т. Л. Перехід жителів слободи Данилівки у підданство Війська Запорозького Низового / Т. Л. Кузик // Український археографічний щорічник. – № 12. – 2007. – С. 403-420.
11. Леві Дж. Про мікроісторію / Дж. Леві // Нові підходи до історіописання / за ред. П. Берка. – К., 2010. – С. 119-138.
12. О городе Самаре и о землях, отведенных ему.// ЦДІАК. - Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 9333. – 458 арк.
13. Репан, О. А. Комісії у Старосамарському ретраншементі як складова взаємодії російських військових та Коша (1750-1760 рр.) / О. А. Репан // Наддніпрянська Україна: історичні процеси, події, постаті. Вип. 10. – Д., 2012. – С. 14-22.
14. Репан, О. А. Одиноківка-Одимківка у взаєминах населення та гарнізону Старосамарського ретраншементу / О.А. Репан // Січеславський альманах. - Вип. 6. – Д., 2011. – С. 94-98.
15. Справа про збирання податків з посполитих, які жили на землях Війська Запорозького.// ДАДО. – Ф. 229. - Оп. 1. – Спр. 52. – 51 арк.
16. Справа про пограничні стосунки з пікінерами на Орелі та в Протовщі.// ДАДО. – Ф. 229. - Оп. 1. – Спр. 238. – 98 арк.
17. Справа про утворення і діяльність слідчої комісії в Богородичанах.// ДАДО. – Ф. 229. - Оп. 1. – Спр. 40. – 48 арк.
18. Старостін, В. Самарчик (Новоселиця): типологія плануваної структури / В. Старостін // Наукові записки. Зб. праць аспірт. та мол. вчених. - Вип. 18. – К., 2009. – С. 111-120.
19. Сухомлин, О. Д. Проблеми локалізації та функціонування редутів XVIII ст. у межиріччі Орелі та Самари / О. Д. Сухомлин // Придніпров'я: історико-краєзнавчі дослідження. Вип. 11. – Д., 2013 (у друці).
20. Ченцова, Н. В. Козацьке минуле слободи Половиці / Н. В. Ченцова // Гуманітарний журнал. – 2004. – №1-2 (21-22). – С. 81-85.
21. Эварницкий, Д. И. Источники для истории запорожских козаков / Д. И. Эварницкий. – Владимир, 1903. – Т. II. - 1261 с.

Додатки¹ №1

1763 р., 18 квітня. - Повідомлення капітана Старосамарського ретраншементу І. Сомова (?) в Кіш про побиття капрала Сокільського

¹ Документи наводяться згідно з методичними рекомендаціями, розробленими для видання корпусу документів Архіву Коша Нової Запорозької Січі [1, с. 29-30]. Дopusнено певний відхід від методичних рекомендацій: скорочення під титлом розкрито, відновлені літери відтворено в дужках.

редуту І. Яковлєва та його драгунів мешканцями слободи Соکیلської [8, арк. 2-2 зв., 13].

Арк. 2 Старосамарского ретреншемента от гарнизонных дель Воиска Сапорожского Нисоваго Г(оспо)дину кошевому атаману Колнышевскому со всею воисковою старшиною

сообщение

Сего апреля 1 дня состоящий при трехсотной команде в Саколском редуте ряского полку капрал Іванъ Яковлєвъ в поданномъ к гарнизоннимъ деламъ доношеніи написал что минувшого марта 24 числа пришесть к нему жиущей подле Саколского редута по примеру сажень втритцати житель Степанъ Муштапа просилъ его капрала к себе в квартиру вгости по которой усилной его прозбе он капрал сдрагунами белєвского полку Архипомъ Тепловым Іевом Аспидовымъ Петромъ Головиным и пошесть. А какъ пришли то в квартире его билъ толко адинъ сапорожской казакъ і в ту бытность он Муштапа чествовал ихъ горелкою и потом онъ де хосяинъ стемъ сапорожцемъ учинили ссору и бились оне меж собою двое а какъ онъ муштапа вырвался то призвал своего тєстя с тєсшею ис ними пришесть саколской же житель Іванъ Венжела ис сыномъ і напоследокъ того вышеписанной Муштапа стемъ сапорожцемъ помирились а потомъ той сапорожець незная оно с какова виду началъ к нему капралу приставаѣт и придиратца и притомъ ругать скверними словами называя его слодеемъ і неутерпя же того ругателства он Яковлєвъ прикасалъ драгунамъ счєстию вывести ис хаты дабы напрасно не ругалъ і уже он сапорожець вхату не входил. Спустя часа с два онъ капралъ // **арк. 2 зв.** вышесть на дворъ і в ту пору подле самой его Муштапа хаты напало на него тотъ сапорожець с чєтырма чєловеки і били немилостиво слодєиски яко разболился смєртно. Ниобьявѣ (?) никакой его вины толко причитая слодеемъ а какъ уже услыша тот немилостивой бой выскочєли вышеписанные драгуны чтоб его оттово бою свободить то и іхъ нагами бить і притомъ бои отбили у него капрала калпакъ отъ шапки цєною в сорокъ пять копеекъ у драгунъ у оспидова денєгъ адинъ рубль у голова поєсъ рябои цєною в тритцєтъ копеекъ і потомъ де побои оставя их при смєрти разбежались а остался із них толко адинъ Іванъ Колєда каторой былъ взятъ для показанія сних бойцовъ і ведєнь в редуть и недоходя редута вторично тє его товарищи набєжась паки их бить і тово Колєду отбили а имъ капралу проломили голову лицо и подъ глосами избили досиня драгуну Теплову глоса и лице избили от каторых побоєвъ і поныне движения мало імеють. Что а тогож де марта 21 дня приехавъ из сєчи к саколскому житєлю Самоилє Сарєдотному воиска сапорожского долбишь в каторою пору і он капралъ у него Сарєдотнова по неотступной просбє случился быть угостях и тот де житель Сарєдотновъ при покасаномъ долбише чинил пожалныє слова ежели де где масколєй не попадемъ то всехъ до смєрти побємъ и редуть

расоримъ по каторымъ пожалнымъ ево Саредутнова словамъ ꙗмеить опосения дабы ꙗ подлинна не учинили смертного убивства ꙗ на редуть яко неприятелски нападения ꙗ наглова расорения ꙗ темъ доношениемъ просиль о причинимомъ ему и команды ево драгунамъ немилостивыхъ знесилныхъ побояхъ ꙗ о возврате // **арк. 13** отбитаго калпака бумажнаго денегъ поеса тож а особливо опожалныхъ саколскимъ жителемъ Саредутнымъ врасорениі редута в рассмотрение куда надлежит о представленіи по каманде того ради у гарнизоннихъ дель определено Коша Войска Сапорожского г(ос)п(о)дину кошовому атаману Колнышевскому со всею войсковою старшиною послать сие сообщение которимъ требуютъ кразобранию в причини оному капралу Яковлеву ꙗ драгунамъ внемилостивыхъ побоевъ тож и о поданныхъ саколскимъ жителемъ Саредутнымъ словахъ красорению редута и о возврате отбитаго у нихъ об определениі от коша ктому расобранию старшинъ а от трехсотной команды са депутата оберъ аѳицеръ командированъ быть ꙗмеит ꙗ что на сие от Коша Войска Сапорожского последуетъ отомъ благоволено б было к гарнизоннымъ деламъ писменно сообщитъ кто ево капрала ꙗ драгунъ билъ отомде ꙗмеетъ показать вышеписанной Јванъ Колѣда

Капитанъ Иванъ Сомов (?)

апреля 18 дня
1763 году

Помітка на арк. 2: Пол 1763 году априля 21 д(ня)

№2

[1763 р., не пізніше 17 травня]. - Рапорт самарського полковника С. Нецадима в Кіш про результати розслідування побиття капрала Соکیلського редуту І. Яковлева мешканцями слободи Соکیلської [8, арк. 6-6 зв., 10-10зв.].

Арк. 6 ея імператорскаго величества воиска запорожского низового вельможному и високородному г(ос)п(о)дину г(ос)п(о)дину кошовому Петру Калнишевскому з високопочтенною войсковою старшиною

Покорній репортъ

Хотя сего маіа 8 дня [над состоящимъ]* при тресотной командѣ при Соколской радутѣ ряского полку капраломъ Иваномъ Яковлевичемъ по за[вѣде]* ному его з саколскими обивателями дѣлу за починеной якобы ему капралу Яковлеву и его драгунамъ жителемъ и козакомъ соколскимъ Иваномъ Коледою стоварищы бой и протчое, противъ прилагающей вприсланномъ вашей велможности ордера с присланого от старосамарского ретранжамента дель сообщения какъ по значащимся в ономъ прописномъ бившимъ въ висилки от паланки нашей кслѣдствию старшиною Тимофѣемъ Богдановичемъ да будучимъ от гарнизоннихъ дѣлъ в присутствии аѳицеромъ Яковомъ

Радионовичемъ Страхинимъ во всемъ какъ на обыдиноюю (?) такъ и *отвѣчиноюю* сторонами; надлежащее въ изслѣдованіе и чиненно; точное по такому въ капрала Яковлева показаніямъ и занесено ту прожектору вдоказательство противъ сообщения ничего въсправедливость неявилося; но навель толко і єдинаго наглого примєра и навязъни даби *вимѣрят от* починєних имъ зъ драгунами в набегѣ ночной доби на домъ жителя саколского // **арк. 6 зв.** степана муштупи гвалтовъ воровства грабительства и разорєнии и подколота єго муштупи списю жени и забратого имущєства вибитіємъ чєтирєхъ оконъ, и протчая дабы тѣмъ себє оправдаты и вивєстися очиститєльным наружу какъ то в єго капрала дѣйствий соколскіє обиватєли Стєпанъ Муштупа, Пєтро Штовханєнко, да Иванъ Колєда, и протчіє, спризнанія єго дѣйства при произвождєніи слѣдствія доказали, и доказаты подсовѣстію втонкость могутъ, упомянутой жє капраль Иванъ Яковлєвъ хотя по сильной прозбѣ єго Муштупи вдома к нему и званъ билъ точіє какъ *от* него Муштупи такъ и *от* протчихъ и мало в огорчєніє и обиду и напрасно приводимъ небилъ : а учинєна толко соколскимъ житєлємъ Пєтромъ Штофинєнкомъ скапраломъ помѣрная ссора за єдин сворованой при напоє в шинкє и витащєной на дворъ къ сховкє имъ капраломъ с муштупиной изби Пєтра Штовханєнка кожухъ съ которимъ кожухомъ онъ капраль Пєтромъ Штовханєнкомъ вскорѣ впоиман и когда [по поимки]** с тємъ намерєніємъ онъ капраль вєздє даби для полиція по командѣ прєдставитъ то находящієсь в неотдалѣ : рєдуги драгунє вихватєсь с изби и недопустя ко взянію оногє карпала с кожухомъ *отбили* яко и кожухъ и понинѣ в оногє капрала в рєдугѣ Соколской находится и самъ тому незапѣраєтся, чрєзь что єго Штовханєнка и Коляду увѣчили било в оборонѣ немилостиво, якиє боевіє знаки на немъ колідѣ бившимъ воисковим довшиємъ в то врємя и свѣдєтелствовани, онои жє капрал стоварищи недоволяс тємъ, захватили єго Коляду, жену, да тєщу муштупину в рєдугѣ, и привєдши держали оних жєнъ ночной доби неведомо скакова умисла на пушкѣ, *от* чєго ониє всилу и випуску в капралшєй жени випросили и *отпущєни*, рєчєнной жє // **арк. 10** Коляда неведомо кимъ *от* нево капрала ночью *отбить* и ушєль, потомъ онъ карпаль з драгунами архипомъ тєпловимъ євомъ Аспидовимъ сином (sic!), Пєтромъ Головинимъ да Щєрбаковим забравъ ратища набєгли на домъ єго Муштупи і началы пєрвѣє битъ сина; потомъ к єго жєнѣ примикатєя которую в руку жєстоко ранили и єго Муштупу зарєзаты похвалилис вшєдѣ внутрѣ изби ратищами стєну марали дврѣ разбили и подхвата разбоиничєски донємала в єго Муштупи и сосєди єго вдовици Параски Гнидихи разного имущєства силой унєсли, єму жѣ капралу голову, какъ онъ в жалобливомъ своємъ доношєніи прєдставилъ, ниhto з обиватєлєй не проломѣливаль и не всмєртъ убивати и радути разорятъ не похвалилєсь и прописаного пояса, денєгъ, и колпака не**отбиваль** а видѣли єжє онои колпакъ но сущєй на немъ капралу неодиожды чєму намъ незапѣраєтся. Знаков жє

боевих болше к освѣдителейванію ненакомъ неявилось кромѣ на единому драгуну Щербакову да и то небольшой зарослой, и от кого оной драгунъ уязвленъ того доказать немогутъ чтожъ именно и сколько чего, и когда реченним капраломъ Иваном Яковлевимъ з дому показанного Муштупи и сосѣди его вдовицѣ Параски Гнидихи ночной доби захвачено о томъ всемъ предсим приложенъ. // **арк. 10 зв. j** посланъ при рѣпорту нашемъ к вашей велможности за справою регистра о поступленію чего по благоусмотренію вашей велможности в резолюцію особаго ожидать имѣемъ, и с покорностию нашею репортуемъ: /

Полковникъ Самарский
Сидоръ Нецадимъ з старшиною

Помітка на арк. 6: Пол 1763 году мая 17 д(ня)

** вицвіло.*

*** слово нерозбірливо.*

Надійшла до редколегії 12.05.2013 р.